

Nordiska
ministerrådet

Nordisk kulturfakta 2024:03

Harmonisering av nordisk litteraturstatistik

Teknisk rapport

Niillas Holmberg
Julogevuoddu

Frida
Kjartan
A. H. H.

Keromus aurusta, dora
ji e diaian seannafobasat
avaammarronmuodese.
Keromus rakkaudeasa.
Innoat kaks en jaha, kases omadehoim
romun aita, mery neakemetogepin ka, kelli

VAITKONEN Ihmettä kaikki

Ihmettä
kaikki

YAHYA
HASSA

BJØRN
ESBEN
ALMAAS
Den gode
vennen

Vem dödade bambi

STEVE SEM-SANDBERG

W. STEVE SE

MATIAS FALDBAKKEN

VI ER FEM

HHY, FRSHW

HANNE
HØGAARD
VIEMOSE

LAGGS MOT
VANDKRETS

Mikaela Nyman

Lifandilflislækur

Kultursamarbeten och nordisk bidragsgivning

Sammanfattning	4
Summary	5
Inledning	6
Kort om begreppet harmonisering	6
Data och tidsserier i Nordic Statistics Database (NSD)	7
Metod	9
Enkätens innehåll	9
Resultat och slutsatser från enkäten	10
Statistikansvar och insamling	10
CULT17: Ländernas data i förhållande till nuvarande avgränsning	10
Slutsatser och rekommendationer	12
CULT17: Total utgivning eller unika titlar?	12
Titelnivå/unika titlar	13
Slutsatser och rekommendationer	14
CULT17: Uppgifter om barn- och ungdomsböcker	14
Utvidga tabellen med uppgifter om barn- och ungdomsböcker?	15
Slutsatser och rekommendationer	15
CULT17: Övriga kommentarer kring ländernas tidsserier	16
Slutsatser och rekommendationer	16
Samlade slutsatser och rekommendationer	17
Nuvarande avgränsning till CULT17	17
Undersök möjligheterna att ha med statistik på titelnivå/unika titlar	18
Bredda litteraturstatistiken till barn- och ungdomslitteratur	18
Övriga kommentarer till ländernas tidsserier	18
Om den här publikationen	19

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version:
<https://pub.norden.org/nordiskkultur fakta2024-03>

Sammanfattning

I denna rapport sammanställer Kulturanalys Norden en kartläggning av litteraturstatistik i de nordiska länderna. Vidare redovisas förutsättningar och rekommendationer för en fortsatt harmonisering av standarder inom litteraturstatistiken. Rapporten identifierar ett antal punkter där förtydliganden och fortsatt arbete med definitioner kan vara motiverat för de variabler som ingår i tabellen *CULT17: Books published by reporting country, genre and time* i Nordic Statistics Database (NSD).

I rapporten sammanställs svaren från de statistikansvariga myndigheter som levererar litteraturstatistik till NSD. Rapporten finner såväl likheter som skillnader i den statistik som länderna redovisar i NSD. Rapporten lyfter fram ett antal möjliga utvecklingsområden som handlar om avgränsningar och byte av definitioner kring vilken typ av böcker som ingår i statistiken.

Baserat på resultaten i denna rapport rekommenderar Kulturanalys Norden följande:

- att sidgränsen på 17 sidor bibehålls tills vidare, även om den inte tillämpas fullt ut
- att egenutgivning inkluderas
- att Sverige och Finland ser över möjligheterna att inkludera digital utgivning i sina leveranser till NSD och att Norge undersöker om både fysisk och digital utgivning räknas in i enlighet med nuvarande avgränsning
- att länderna fördjupat ser över sina möjligheter att på sikt redovisa separata data avseende unika titlar, vilket också innebär ett teknikneutralt sätt att se på utgivningen
- att länderna undersöker möjligheterna att leverera en separat variabel – "varav barn- och ungdomsböcker" – utöver nuvarande genreuppdelning, förutsatt att en mer grundläggande översyn genomförts vad gäller samstämmighet i fråga om digital utgivning
- att överväga kortare tidsserier i CULT17, om det skulle möjliggöra bättre jämförbarhet framåt och begränsa jämförelser med bristande kvalitet bakåt.

Summary

In this report, Kulturanalys Norden compiles an overview of book publishing statistics in the Nordic countries. Furthermore, conditions and recommendations for continued harmonization of standards within book publishing statistics are presented. The report identifies several points where clarifications and continued work on definitions may be warranted for the variables included in table *CULT17: Books published by reporting country, genre, and time* in the Nordic Statistics Database (NSD).

The report compiles responses from the statistical authorities responsible for providing book publishing statistics to NSD. The report finds both similarities and differences in the statistics reported by the countries in NSD. It highlights several possible areas for development related to delineations and changes in definitions regarding the types of books included in the statistics.

Based on the results of this report, Kulturanalys Norden recommends the following:

- that the page limit of 17 pages be maintained for the time being, even if it is not fully applied
- that self-publishing be included
- that Sweden and Finland explore the possibilities of including digital publishing in their deliveries to NSD, and Norway examines whether both physical and digital publishing are counted according to the current delineation
- that a more in-depth review be conducted regarding the possibility of adopting statistics regarding unique titles and thereby implementing technological neutrality
- that countries explore the possibilities of providing a separate variable – "including children's and youth books" – in addition to the current genre breakdown, provided that a more comprehensive review has been conducted
- that consideration be given to shorter time series in CULT17, if it would enable better comparability going forward and reduce comparisons of inadequate quality backward.

Inledning

Kulturanalys Norden påbörjade under 2020 en utredning av möjligheten till en ökad harmonisering av nordisk kulturstatistik.

I denna rapport presenteras slutsatser kring den litteraturstatistik som ingår i tabellen *CULT17: Books published by reporting country, genre and time*.

Kort om begreppet harmonisering

Harmonisering av statistik för olika länder handlar om att göra statistiken mer jämförbar, konsekvent och sammanhängande. Förändringar av det slaget gör det möjligt för användare att utläsa mer av statistiken. För att förbättra harmoniseringen bör dataägare och statistikproducenter därför vid behov sträva efter att

- använda konsekventa definitioner och mått i datainsamlingen
- presentera statistik på ett så jämförbart och sammanhängande sätt som möjligt.

Jämförbarheten av statistik ökar vid användningen av liknande definitioner och metoder för insamling och undersökning. Jämförbarheten i statistik minskar däremot om olika definitioner används, eller om olika mätverktyg, insamlingsmetoder eller sammanställnings- och presentationsprinciper används.

Eftersom de nordiska statistikmyndigheterna har nationella specifika användarkrav är sammanjämkande justeringar inte alltid vare sig rimliga eller lämpliga. I dessa fall bör man överväga andra åtgärder för att förbättra enhetligheten i data och statistik då de jämförs, till exempel att skapa harmoniserade standarder. Att statistik är "harmoniserad" handlar alltså inte nödvändigtvis om att de olika länderna anpassar sig till varandra och skapar permanenta identiska definitioner och mått. I stället kan det handla om att skapa harmoniserade standarder som kan användas specifikt i de fall då länder jämförs, eller då statistiken presenteras tillsammans med uppgifter för andra länder, till exempel i NSD. Harmoniserade standarder kan inkludera definitioner, enkätfrågor, föreslagna mått och information om hur statistiken tagits fram. Nordiska producenter av kulturstatistik kan använda sådana harmoniserade standarder för att anpassa sig till andra, exempelvis vid leverans av data till NSD, vilket ökar användbarheten av deras statistik.

Med utgångspunkt i detta resonemang har Kulturanalys Norden i de rekommendationer som lämnas i rapporten strävat efter att begränsa datainnehållet i *CULT17: Books published by reporting country, genre and time*.

Data och tidsserier i Nordic Statistics Database (NSD)

NSD:s uppgifter om litteraturstatistik består av en tabell med åtkomst via webbplatsen. Tabellen heter *CULT17: Books published by reporting country, genre and time* (fortsättningsvis CULT17).

Tabellen består av variablerna

- antalet publicerade böcker
- antalet titlar inom fiktion
- antalet titlar inom icke-fiktion.

I tabell 1 redovisas de år för vilka uppgifter om antal publicerade titlar, antal titlar inom fiktion och antal titlar inom icke-fiktion finns tillgängliga för respektive land. Tidsserier börjar som tidigast 1994.

Sverige, Danmark, Finland och Färöarna har lämnat uppgifter för hela perioden 1994–2022. För Island saknas endast 2022 medan Norge inte har lämnat några uppgifter efter 2015. Både Island och Norge har meddelat att de har möjlighet att komplettera tidsserien. Ålands tidsserie tar sin början år 2000 och Grönland har endast lämnat aggregerade uppgifter om antalet publicerade böcker 1997–2009.

Nuvarande avgränsning till CULT17 lyder: "Data includes all books of more than 17 pages and all editions published in both physical and digital form."

Avvikelser från denna avgränsning är vanliga, vilket framgår i kommande avsnitt i denna rapport.

Tabell 1. Tillgång till uppgifter om antalet publicerade böcker (A), antalet titlar inom fiktion (B) och antalet titlar inom icke-fiktion (C) i NSD, 1990–2021.

	Sverige			Danmark			Norge			Finland			Island			Färöarna			Åland			Grönland			
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
1994	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1995	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1996	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1997	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1998	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1999	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2001	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2002	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2003	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2004	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2005	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2006	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2007	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2008	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2009	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2012	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2015	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2018	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2019	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2022	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Källa: Nordic Statistics Database, 2024-04-18.

Metod

För att förstå och beskriva likheter och skillnader vid insamling och redovisning av de uppgifter som ingår i den aktuella tabellen i NSD har Kulturanalys Norden skickat ut en enkät till de nordiska ländernas statistikansvariga myndighet eller motsvarande statistikansvariga organisation.

Enkätens innehåll

Frågorna i enkäten rörde avvikelser från nuvarande definition till CULT17^[1], om nuvarande uppgifter inkluderar "self-publishing", och om möjligheterna att gå över till den av Statisticon^[2] tidigare föreslagna standarden, delvis inspirerad av UNESCO, se nedan.

Föreslagen standard för CULT17 inspirerad av UNESCO^[3]

Object	Books published
Object definition	Physical or digital (e-book) A publication is considered to be published in a particular country if the publisher has his registered office in the country where the statistics are compiled, the place of printing or place of circulation here being irrelevant. Publications that are not included, e.g. advertisement, trade catalogues, timetables, programmes of entertainments, exhibitions, fairs, etc., regulations and reports of business firms, company directives, circulars, etc.
Target population	Non-periodic publications, in any language, made available to the public and included in the national bibliographies of the various countries.
Variable	Titles published
Variable definition	Unique titles (not books)
Measure	Sum of titles

Vidare ställdes frågor om i vilken utsträckning barn- och ungdomsböcker inkluderas i CULT17 samt om det finns möjligheter att utvidga tabellen med separata redovisningar av barn- och ungdomsböcker.

Avslutningsvis fick respondenterna kommentera eventuella avvikelser i tidsserierna i sina inrapporterade uppgifter.

---

1. "Data includes all books of more than 17 pages and all editions published in both physical and digital form."
2. Statisticon publicerade 2020-10-29 en översyn av tabellerna i Nordic Statistics Database.
3. Delvis inspirerad av: [Revised Recommendation concerning the International Standardization of Statistics on the Production and Distribution of Books, Newspapers and Periodicals - Legal Affairs \(unesco.org\)](https://unesco.org/en/rep/rep_a.php?id=1954)

Resultat och slutsatser från enkäten

I följande kapitel redovisas resultaten från enkäten till de nordiska länderna. Resultatredovisningen är primärt uppdelad i avsnitt som följer enkätens teman. Efter varje avsnitt redogörs också för de slutsatser och rekommendationer som följer av resultaten. Slutsatserna rör jämförbarheten i den nordiska litteraturstatistiken samt vilka rekommendationer som enligt Kulturanalys Nordens bedömning bör följa av dessa slutsatser.

Statistikansvar och insamling

I Sverige är det Kungliga biblioteket som lämnar uppgifter direkt till NSD och källan är nationalbibliografin. I Danmark, Finland, Färöarna och Norge är det ländernas nationella statistikbyråer som lämnar uppgifterna till NSD och källan är nationalbiblioteken/nationalbibliografierna (vilket i Ålands fall motsvaras av Mariehamns stadsbibliotek).

För Danmark och Norge är det ländernas nationella statistikbyråer som besvarat enkäten, delvis med inspel från respektive nationalbibliotek. För Sverige, Finland, Färöarna och Island är det nationalbiblioteken som besvarat frågorna.

CULT17: Ländernas data i förhållande till nuvarande avgränsning

I enkäten har länderna fått svara på frågor som handlar om avvikelser från nuvarande avgränsning/definition till CULT17 samt om huruvida egenutgivning ingår i data.

Definitionen i CULT17, som avgränsar vilka böcker som ska ingå i statistiken, är:

Data includes all books of more than 17 pages and all editions published in both physical and digital form.

En stor avvikelse från nuvarande avgränsning är att Sverige inte inkluderar digital utgivning (där ljudböcker är det stora) i nationalbibliografin och därför ingår denna utgivning inte i de data som levereras till NSD. I Sverige pågår en översyn av landets plikttag och möjligheterna att samla in uppgifter om digital utgivning. I övrigt stämmer Sveriges uppgifter i stort överens med nuvarande avgränsning, det vill säga att gränsen på 17 sidor tillämpas (utom för barnböcker och egenutgivning av exempelvis poesi) och att olika upplagor av samma verk inkluderas. Sveriges uppgifter avser dock katalogiserade böcker det aktuella året och inte publicerade böcker, men dessa uppgifter ser ut att överensstämma ganska så bra. Egenutgivning ingår i Sveriges data till NSD.

Danmark inkluderar digital utgivning och för denna har man inga uppgifter om sidantal varpå sidgränsen på 17 kan underskridas. I övrigt används både 17 och 49 sidor, vilket motsvarar nordiska och internationella standarder. Frågan om huruvida egenutgivning ingår har ännu inte besvarats av Danmark.

Norge utgår från antalet registrerade titlar och har ingen sidgräns för att registrera en titel. Det är oklart om det för Norge är möjligt att tillämpa en sidgräns vid inlämning av uppgifter till NSD. Fysiska och digitalt publicerade titlar listas separat av nationalbiblioteket och det är inte klarlagt om en titel som ges ut både som fysisk publikation och digitalt bara räknas i en av kategorierna. Egenutgivning ingår i Norges data.

Även i Finland exkluderas digital utgivning, vilket innebär en stor avvikelse från nuvarande avgränsning. Vad gäller Finland skulle det eventuellt vara möjligt att inkludera digital utgivning i statistiken även om den digitala samlingen är mindre än den tryckta och data mindre tillförlitliga. Detta kräver dock vidare utredning. Böcker på under 17 sidor inkluderas i Finland om de katalogiseras som monografier, men detta är ganska ovanligt. Egenutgivning ingår i Finlands data.

Island delar in böcker i sidgränserna 5–48 sidor och 49+ sidor. I övrigt följer Island den nuvarande avgränsningen till CULT17 där den totala utgivningen räknas in, och där fysiska och digitala utgåvor räknas dubbelt. Egenutgivning ingår i Islands data. Island har i en ny version av sin nationalbibliografi separata kategorier för tryckta och digitala verk.

Färöarna inkluderar barnböcker som är kortare än 17 sidor, i övrigt har Färöarna inga synpunkter på sidgränser. Digital utgivning ingår i Färöarnas data, även om en titel vanligtvis endast räknas en gång. Egenutgivning ingår i Färöarnas data.

Åland tillämpar – och är nöjda med – 17-sidorsgränsen och till den åländska bokproduktionen räknas böcker utgivna av åländskt förlag eller av åländsk författare. Digital utgivning inkluderas bara restriktivt när det finns möjlighet att få information om utgivningen. Generellt sett inkluderar Åland inte digital utgivning då det finns många olika plattformar samtidigt som böckerna inte alltid finns i bibliotekets bestånd, vilket gör det svårare att hålla koll på utgivningen. Egenutgivning ingår i data.

Slutsatser och rekommendationer

När det gäller sidgränser tillämpas dessa lite olika bland de nordiska länderna. En 17-sidorsgräns skulle kunna utgöra en minsta gemensam nämnare att fortsatt tillämpa i den utsträckning det är möjligt. När det gäller digital utgivning är det inte alltid möjligt att tillämpa en sidgräns. Kulturanalys Norden ser att en angiven sidgräns inte utgör en del av de huvudsakliga problemen med jämförbarhet mellan de nordiska länderna. Kulturanalys Norden rekommenderar att sidgränsen på 17 sidor bibehålls tills vidare.

När det gäller fysiska och/eller digitala upplagor är det detta som bidrar till mest avvikelser mot nuvarande avgränsning. De nordiska länderna gör på olika sätt när det gäller fysisk och digital utgivning och siffrorna i nuvarande CULT17 kan därför inte anses jämförbara mellan länderna. Kulturanalys Norden rekommenderar att länderna, framför allt Sverige och Finland, ser över möjligheterna att inkludera digital utgivning i sina leveranser till NSD och att Norge undersöker om både fysisk och digital utgivning räknas in i enlighet med nuvarande avgränsning till CULT17.

De svarande länderna inkluderar egenutgivning i sina data, i meningen utgivning utan ett etablerat förlag. Danmark har ännu inte besvarat frågan. Det kan behöva diskuteras hur egenutgivning förhåller sig till den föreslagna standarden inspirerad av UNESCO, där en utgivare ska ha ett registrerat kontor. Egenutgivning kan bli allt vanligare i samband med accelererande teknisk utveckling och bör sannolikt inkluderas i någon form för att över tid ge en så fullständig bild som möjligt över utgivningen i de olika länderna. Kanske kan det vara intressant med särredovisning av egenutgivning, detta har dock inte undersökts närmare.

CULT17: Total utgivning eller unika titlar?

I enkäten har länderna fått svara på frågor kring om flera olika utgåvor (fysiska och digitala) ska räknas med i statistiken eller endast unika titlar. Frågor ställdes kring huruvida länderna såg problem med att gå över till den av Statisticon föreslagna standarden för CULT17 (se sidan 8). Detta skulle innebära att gå över till "titelnivå/unika titlar" och därigenom också införa "teknikneutralitet" – en titel räknas bara en gång oavsett antal upplagor och olika fysiska och digitala former.

Vidare ställdes också frågor kring om det i någon utsträckning skulle vara möjligt att anpassa tidsserier/leverera data för tidigare år om vi skulle föreslå en övergång till "titelnivå/unika titlar" samt om de nuvarande sammanställningarna och jämförelserna som syftar till att inkludera alla utgåvor, både fysiska och digitala former, skulle bli saknade.

Titelnivå/unika titlar

När det gäller Sverige ingår för närvarande alla olika fysiska upplagor, översättningar, ny- och återutgivningar i inlämnade uppgifter, dock inte digital utgivning. När det gäller statistik på titelnivå är det något Kungliga biblioteket håller på att implementera. Det kommer med andra ord snart att vara möjligt att redovisa uppgifter på titelnivå. Ett motiv till denna övergång är att inte behöva katalogisera på nytt vid nya utgåvor och översättningar.^[4] Sverige anser att det generellt sett är mer intressant att jämföra utgivning av unika titlar jämfört med total utgivning (som inkluderar alla olika utgåvor [ej nytryck] och olika fysisk och digital form). I Sverige undersöks för närvarande möjligheterna att inkludera digital utgivning antingen som en del av total utgivning eller som en del av data på titelnivå om ett verk endast ges ut digitalt. I dagsläget är det dock vanligast att ett verk som ges ut digitalt även getts ut i fysisk form, men detta kan komma att ändras.

För Danmark listas utgivningen med "Faust-nummer" och det skulle krävas resurser och utveckling för att leverera data på titelnivå. Danmark ger också uttryck för att de skulle sakna nuvarande avgränsning till CULT17 vad gäller total utgivning då den totala utgivningen ger en bild av spridningen av litteratur.

Vad gäller Norge verkar det som att unika titlar redan registreras av Nationalbiblioteket, men att det behöver dubbelkollas hur det ser ut över olika medier. Sannolikt räknas en titel en gång oberoende av fysisk/digital utgivning. För Norge ser det också ut som om det skulle vara möjligt att följa utgivning av unika titlar bakåt i tiden. Nuvarande sammanställningar med total utgivning skulle inte vara saknad av Norge.

Finland uppger att de tyvärr inte har möjlighet att gå över till titelnivå då det skulle kräva omfattande manuellt arbete. Poster för merparten av digital utgivning genereras automatiskt och titelfält matchar inte alltid titlarna på tryckt material som katalogiseras manuellt.

Island har ännu inga data på titelnivå men det finns planer på att ta fram detta; ännu vet man inte när det kan vara klart, och i vilken utsträckning data kan uppdateras bakåt i tiden.

Färöarna anger att sättet som de nu räknar på inte skiljer sig så mycket från "teknikneutralitet". De gör separata poster för olika utgåvor av samma bok, men de räknar det vanligtvis bara som en bok. De har i nuläget inget svar på hur det ser ut med tidsserier bakåt men uppger också att de inte tror att de skulle sakna sammanställningar med nuvarande avgränsning till CULT17 som anger att den totala utgivningen ska räknas in.

---

4. <https://www.kb.se/samverkan-och-utveckling/nytt-fran-kb/nyheter-samverkan-och-utveckling/2023-11-16-allt-du-behoover-veta-om-lankade-verk-i-libris.html>

Åland anger att de har en liten årlig bokproduktion så att ändringarna mot nuvarande sammanställningar skulle bli små, även utifrån att digitala utgåvor rapporterats bristfälligt.

Slutsatser och rekommendationer

Resultaten från enkäten visar att det finns skillnader i hur länderna ser på – och har möjlighet att gå över till – en definition där ett verk bara räknas en gång. Sverige är en bit på väg, för Danmark skulle det kräva resurser och utveckling. Vad gäller Norge ser det möjligt ut utifrån hur de arbetar i dagsläget medan Finland anser att det inte är möjligt då det skulle kräva mycket manuellt arbete. Danmark är det land som uppger att de skulle sakna en sammanställning med total utgivning, vilket är vad nuvarande avgränsning till CULT17 avser. Även Sverige kan tycka att total utgivning kan vara intressant även om landet ännu inte får in uppgifter om digital utgivning.

En slutsats efter att ha undersökt om det skulle gå att implementera en definition där ett verk bara räknas en gång, oavsett antal utgåvor och medium, är att länderna redan i dagsläget ser ut att rapportera in väldigt olika siffror till NSD. Jämförbarheten är totalt sett liten länderna emellan. Detta beror till exempel på att Sverige och Finland inte inkluderar digital utgivning samtidigt som Danmark gör det. För Norges del ser det ut som om de redan utgår från unika titlar i de uppgifter de tidigare lämnat till NSD.

Kulturanalys Norden rekommenderar att länderna ser över möjligheten att implementera definitionen vad gäller unika titlar samtidigt som även total utgivning skulle kunna fortsätta att redovisas. Detta skulle innebära att det blir ännu viktigare för Sverige och Finland att på sikt inkludera digital utgivning i sina data, om jämförelser ska bli meningsfulla.

CULT17: Uppgifter om barn- och ungdomsböcker

I enkäten har länderna fått svara på frågor om huruvida "barnböcker" eller "barn- och ungdomsböcker" (baserat på någon definition) ingår i skönlitteratur, facklitteratur eller både och, samt i förekommande fall ländernas definition av en "barn- och ungdomsbok", alternativt hur de avgör vilka böcker som ska klassificeras som barn- och ungdomsböcker. Frågan ställdes också om det skulle vara möjligt för länderna att leverera data på en separat variabel, "Barn- och ungdomsbok" (titelnivå/unika titlar), till NSD. Data skulle kunna publiceras som en delmängd av skönlitteratur och facklitteratur.

Utvidga tabellen med uppgifter om barn- och ungdomsböcker?

För alla svarande länder ingår barn- och ungdomsböcker både inom skön- och facklitteratur. Länderna uppger också att det borde vara möjligt att leverera antal barn- och ungdomsböcker på en separat variabel under skön- och facklitteratur eller sammantaget för de båda genrerna, om än med viss utredning, utveckling och eventuellt extra resurser för ett par av länderna.

I Sverige avgör den som katalogiserar om det är en barn- och ungdomsbok utifrån huvudsaklig målgrupp. Danmark har inte lämnat uppgift om specifik definition, kodningen sker av dataleverantören Dansk Biblioteks Center.

I Norge definieras barnböcker som texter skrivna av vuxna för att läsas av eller för barn i åldrarna 0–12. "Barnperspektivet och det aktiva barnet är huvudelementen i barnlitteraturen." Ungdomsböcker definieras som texter skrivna för en målgrupp på 13–18 år. I Finland inhämtas informationen från förläggaren och i Island ingår böcker som förlag uttryckligen marknadsför för barn eller ungdomar.

Färöarna utgår från vem förläggaren är och deras publiceringshistorik och vem deras målgrupp är. De mäter språket som används, hur boken marknadsförs i media, samt om det tydligt framgår av författaren och/eller förläggaren vem boken är avsedd för. De mäter också med de vanliga egenskaperna hos barnböcker – ämnet och karaktärerna i boken, och även själva den fysiska boken – omslaget och bilderna.

Slutsatser och rekommendationer

De nordiska länderna samlar alla in uppgift om barn- och ungdomsböcker och de ingår som delmängder i levererade data till NSD. Länderna har olika sätt att definiera barn- och ungdomsböcker. Utan fördjupning bör det dock kunna antas att länderna kommer fram till ungefär samma resultat med sina respektive definitioner och att jämförbarheten på det sättet blir tillräckligt god.

Kulturanalys Norden rekommenderar att länderna undersöker möjligheterna att leverera en separat variabel – "varav barn- och ungdomsböcker" – utöver nuvarande genreuppdelning. Samtidigt menar Kulturanalys Norden att en mer grundläggande översyn av uppgifterna i CULT17 och tabellens avgränsning, exempelvis vad gäller digital utgivning, är en förutsättning för att framöver utvidga tabellen med en separat redovisning av barn- och ungdomsböcker.

CULT17: Övriga kommentarer kring ländernas tidsserier

I detta avsnitt redovisas en del övriga kommentarer till ländernas nuvarande tidsserier i CULT17 varav en del delvis framgår i befintliga metadata.

För Sverige finns ett tidsseriebrott 2011 då urvalet till nationalbibliografin återstramades upp genom att delar i rapportserier och annan "grå"^[5] utgivning inte längre redovisades. Av denna anledning är siffrorna från och med 2011 betydligt lägre än tidigare år.

För Danmark ökar antalet böcker kraftigt 2012–2016, vilket beror på att många online-e-böcker registrerades under åren. Före 2012 är data om böcker i digital form inte kompletta. För 2021 och 2022 har antalet böcker minskat jämfört med 2020, vilket sannolikt till största delen beror på att siffrorna för de sista sex åren är preliminära. Detta beror på att publicerade böcker i den danska boklistan efterregistreras, något som resulterar i underrapportering. Det kan också finnas en effekt från nedstängningen under covid-19-pandemin.

Vad gäller Finland inkluderas böcker publicerade på Åland, vilket innebär att ländernas siffror överlappar. Samtidigt rör det sig om små siffror i sammanhanget. När det gäller publicerad facklitteratur, såväl som totalt antal publicerade böcker i Finland, minskade denna omkring 2008 och framåt, vilket sannolikt främst beror på att viss utgivning, såsom "grå litteratur" gått över till endast digitala format.

Slutsatser och rekommendationer

Vid en genomgång av nuvarande siffror i CULT17 framgick ett par tidsseriebrott som inte förklarades av befintliga metadata. Det gäller framför allt minskningen för Sverige 2011 och minskningen för Finland från 2008.

En slutsats i sammanhanget skulle kunna vara att om nya sätt att försöka skapa mer jämförbarhet mellan de nordiska länderna skulle innebära kortare tidsserier, exempelvis med början 2015, skulle den jämförbarhet som går förlorad över en längre tidsperiod vara begränsad i meningen att jämförbarheten i nuvarande data ändå har brister. Kulturanalys Norden rekommenderar således att överväga kortare tidsserier, både i syfte att skapa bättre jämförbarhet framåt och i syfte att minska ned jämförelser av bristande kvalitet bakåt.

---

5. Exempelvis skrifter från riksomfattande myndigheter inkl. universiteten, företag, föreningar eller andra organisationer.

Samlade slutsatser och rekommendationer

Baserat på resultaten i denna rapport rekommenderar Kulturanalys Norden följande:

- att sidgränsen på 17 sidor bibehålls tills vidare, även om den inte tillämpas fullt ut
- att egenutgivning inkluderas
- att Sverige och Finland ser över möjligheterna att inkludera digital utgivning i sina leveranser till NSD och att Norge undersöker om både fysisk och digital utgivning räknas in i enlighet med nuvarande avgränsning
- att länderna fördjupat ser över sina möjligheter att på sikt redovisa separata data avseende unika titlar, vilket också innebär ett teknikneutralt sätt att se på utgivningen
- att länderna undersöker möjligheterna att leverera en separat variabel – "varav barn- och ungdomsböcker" – utöver nuvarande genreuppdelning, förutsatt att en mer grundläggande översyn genomförts vad gäller samstämmighet i fråga om digital utgivning
- att överväga kortare tidsserier i CULT17, om det skulle möjliggöra bättre jämförbarhet framåt och begränsa jämförelser med bristande kvalitet bakåt.

Nuvarande avgränsning till CULT17

Kulturanalys Norden rekommenderar att sidgränsen på 17 sidor bibehålls tills vidare. När det gäller egenutgivning bör denna ingå och kan komma att bli allt vanligare i samband med accelererande teknisk utveckling. Kanske kan det vara relevant med särredovisning av egenutgivning, detta har dock ännu inte undersökts närmare.

När det gäller fysiska och/eller digitala upplagor är det detta som bidrar till mest avvikelser mot nuvarande avgränsning. Kulturanalys Norden rekommenderar därför att Sverige och Finland ser över möjligheterna att inkludera digital utgivning i sina leveranser till NSD och att Norge undersöker om både fysisk och digital utgivning räknas in i enlighet med nuvarande avgränsning.

Undersök möjligheterna att ha med statistik på titelnivå/ unika titlar

Kulturanalys Norden rekommenderar att länderna ser över möjligheten att tillämpa definitionen vad gäller unika titlar. Total utgivning bedöms dock fortsatt vara intressant att redovisa. Oavsett statistik om unika titlar eller total utgivning behöver Sverige och Finland på sikt inkludera digital utgivning i sina data, om jämförelser ska bli meningsfulla.

Breda litteraturstatistiken till barn- och ungdomslitteratur

Kulturanalys Norden rekommenderar att länderna undersöker möjligheterna att leverera en separat variabel – "varav barn- och ungdomsböcker" – utöver nuvarande genreuppdelning. Samtidigt menar Kulturanalys Norden att en mer grundläggande översyn av uppgifterna i CULT17 och tabellens avgränsning, framför allt vad gäller digital utgivning, är en förutsättning för att framöver eventuellt utvidga tabellen med en separat redovisning av barn- och ungdomsböcker.

Övriga kommentarer till ländernas tidsserier

Kulturanalys Norden rekommenderar att överväga kortare tidsserier i CULT17, om det skulle möjliggöra bättre jämförbarhet framåt – samtidigt som det skulle minska ned jämförelser av bristande kvalitet bakåt.

Om den här publikationen

Harmonisering av nordisk litteraturstatistik

Nord 2024:025

ISBN 978-92-893-7891-8 (PDF)

ISBN 978-92-893-7892-5 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/nord2024-025>

© Nordiska ministerrådet 2024

Foto på framsidan i ONLINE / sidan 2 i PDF: norden.org

Publicerad: 25/6/2024

Den här publikationen är utgiven av Kulturanalys Norden på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Kulturanalys Norden utgör ett nordiskt kunskapscentrum för kulturpolitik till nytta för det nordiska kulturpolitiska samarbetet, nationella myndigheter, kulturlivet i de nordiska länderna och nordisk kulturforskning.

Ansvarsfriskrivning

Denna publikation har finansierats av Nordiska ministerrådet. Men innehållet återspeglar inte nödvändigtvis Nordiska ministerrådets synpunkter, åsikter eller rekommendationer.

Rättigheter och tillstånd

Detta verk är tillgängligt under licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Översättningar: Om du översätter detta verk, vänligen inkludera följande ansvarsfriskrivning: Denna översättning är inte producerad av Nordiska ministerrådet och ska inte betraktas som officiell. Nordiska ministerrådet kan inte hållas ansvarigt för översättningen eller eventuella fel i den.

Bearbetningar: Om du bearbetar detta verk, vänligen lägg till följande ansvarsfriskrivning tillsammans med tillskrivningen: Detta är en bearbetning av ett originalverk av Nordiska ministerrådet. De synpunkter och åsikter som uttrycks i bearbetningen är författarens/författarnas egna. Synpunkterna och åsikterna i denna bearbetning har inte godkänts av Nordiska ministerrådet.

Innehåll från tredje part: Nordiska ministerrådet äger nödvändigtvis inte varje enskild del av detta verk. Nordiska ministerrådet kan därför inte garantera att återanvändningen av innehåll från tredje part inte gör intrång i tredje parts upphovsrätt. Om du vill återanvända innehåll från tredje part står du för de risker sådana upphovsrättsintrång innebär. Du är ansvarig för att avgöra om det finns ett behov av att erhålla tillstånd för användning av innehåll från tredje part. Om ett tillstånd krävs är du också ansvarig för att erhålla ett relevant sådant från upphovsrättsinnehavaren. Exempel på innehåll från tredje part är tabeller, figurer och bilder, men det kan också röra sig av annan typ av innehåll.

Bildrättigheter (ytterligare tillstånd krävs för återanvändning):

Frågor om rättigheter och licenser bör riktas till:
Nordiska ministerrådet/Publikationsenheten
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
Danmark
pub@norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
pub@norden.org

Läs flera nordiska publikationer: <https://www.norden.org/sv/publikationer>